

ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ

«БЕКІТЕМІН»

Шерхан Мұртаза атындағы

Халықаралық Тараз

университетінің ректоры,

п.ф.д., профессор

_____ М.Сарыбеков

«08» қыркүйек 2025 ж.

**Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбек
қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері**

СМЖЕ 1-2-2-7-2023

Қызмет бабында пайдаланылатын басылым

Тараз, 2025 ж.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 Әзірлегендер:**
- Әкімшілік-шаруашылық жұмыстар басқарма басшысы С.М.Утешбаев
 - Еңбек қауіпсіздігі және Еңбекті қорғау инспекторы Ұ.С.Сәрсенбек
- 2 Келісілді:**
- Академиялық жұмыстар жөніндегі проректор А.С.Қадырова
 - Персоналды басқару және құжат айналымы басқарма басшысы К.М. Сихаева
 - Заң басқармасының басшысы Е.Е. Матжанов
 - Сапа, аккредиттеу және рейтинг басқарма басшысы Б.К. Жундибаева

Университет Ректорының 05.09.2025 ж. №01/001 өкімімен бекітілді және іске енгізілді.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

МАЗМҰНЫ

№		беті
1.	Жалпы ережелер.....	4
2.	Кәсіптік практика басталар алдындағы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптары.....	4
3.	Кәсіптік практика уақыты кезіндегі еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптары.....	5
4.	Кәсіптік практика аяқталғаннан кейінгі еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптары.....	6
5.	Авариялық жағдайлардағы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптары.....	6
6.	Студенттердің кәсіптік практикасын өткізу шеңберінде қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама өткізу журналы.....	8
7.	Келісу парағы.....	10
8.	Танысу парағы.....	11
9.	Тарату парағы.....	12
10.	Өзгерістер енгізу парағы.....	13

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Осы Нұсқаулық практикадан өту үшін жіберілген университет студенттері үшін еңбекті қорғау талаптарын айқындайды.

1.2 Практикаға шыққан студенттер жұмысты белгіленген құжаттар жиынтығы (шарт, күнделік, жеке тапсырма және т. б.) болған кезде ғана және еңбекті қорғау бойынша кіріспе нұсқамадан, жұмыс орнындағы еңбекті қорғау жөніндегі нұсқамадан өткеннен кейін, сондай-ақ жазатайым оқиғалардан зардап шеккендерге алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету тәсілдерін қайталағаннан кейін ғана орындауға жіберіледі.

1.3 Практикаға келген студенттердің әрбір нұсқауы оның игерілуін міндетті тексерумен аяқталуы керек. Бастапқы нұсқаманы практика жетекшілері, одан кейін — практика жетекшілері оны өту орны бойынша жүргізеді.

1.4 Нұсқаманың барлық түрлерін өткізу нұсқаманы алған және өткізген адамның міндетті қолдары бар нұсқамаларды тіркеу журналдарында тіркелуге тиіс.

1.5 Практикаға келген әрбір студент қажет:

- медициналық қобдишаның сақтау орнын білу;
- өндірістік жаракаттар кезінде алғашқы көмек көрсете білу;
- өрт туындаған кезде және басқа да төтенше және басқа да төтенше жағдайларда дұрыс әрекет ете білу;
- эвакуация жоспарларын және эвакуациялық шығулардың орналасуын зерттеу.

1.6 Практикадан өтіп жатқан студент:

- сыртқы киімді, аяқ киімді, бас киімді киім-кешек бөлмесінде немесе сыртқы киімді сақтауға арналған өзге де орындарда қалдыру;
- іскерлік этикет талаптарына сәйкес ұқыпты келбетке ие болу;
- жұмыс орнында тамақ ішпеңіз.

1.7 Практикадан өту кезінде студенттердің жұмысы мынадай қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың болуымен қатар жүруі мүмкін:

- дербес компьютерлерде жұмыс істеу;
- қозғалыс белсенділігі, монотондылығы және көру кернеуі шектеулі;
- электр аспаптарымен жұмыс (жарықтандыру аспаптары, тұрмыстық техника, принтер, сканер және кеңсе техникасының өзге де түрлері)
- электр тізбегінің кернеу мәнінің жоғарылауы;
- ұйымнан тыс жұмыс (практика орнына барар жолда және кері қарай) - қозғалатын машиналармен (автомобильдер және басқа да көлік түрлері), жол жамылғысының қанағаттанарлықсыз жай-күйімен (көктайғақ, жолдың кедір-бұдырлығы және т. б.).

2 КӘСІПТІК ПРАКТИКА БАСТАЛАР АЛДЫНДАҒЫ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ТАЛАПТАРЫ

2.1 Белгіленген мекемеге алдын ала келу керек.

- баспалдақ маршымен көтерілмеңіз немесе төмен түспеңіз;
- қоршаулар мен кездейсоқ заттарға отырмаңыз немесе сүйенбеңіз;
- қауіпсіздік белгілеріне, сигналдарға назар аударыңыз және олардың талаптарын орындаңыз;
- алкогольдік немесе есірткілік мас күйінде жұмысқа кірісуге тыйым салынады.

2.2 Жұмыс орны мен жабдықты тексеріп, қажетті құрал-жабдықтармен жабдықталғанын тексеріп, барлық артық заттарды алып тастаңыз.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

2.3 Сахнаға шығу үшін іс-шараға қатысушылар алдын ала театрға, концерт залына келіп, іс-шараның немесе репетицияның алдында максатты Нұсқама алуға асығуды болдырмауы тиіс.

2.4 Практика басшысына байқалған кемшіліктер мен ақаулар туралы хабарлау, ақаулар жойылғанға дейін және басшының рұқсатына дейін жұмысқа кіріспеу.

3 КӘСІПТІК ПРАКТИКА УАҚЫТЫ КЕЗІНДЕГІ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ТАЛАПТАРЫ

3.1 Тыйым салынады:

3.1.1 Басшының рұқсатынсыз практика базасынан кетуге;

3.1.2 Практика басшысының нұсқауларын орындамау;

3.2 Орындалатын жұмыстардың жоғары сапасын қамтамасыз ету;

3.3 Практика жүргізілетін кәсіпорынның (мекеменің) еңбекті қорғау қағидаларын сақтаңыз.

3.4 Практика күнделігін жүйелі түрде жүргізіңіз.

Дербес компьютерлермен жабдықталған жұмыс орындарында:

3.5 Экран көз деңгейінен 5 градусқа төмен болуы керек және түзу жазықтықта немесе операторға еңкейіп орналасуы керек (15 градус.).

3.6 Оператордың көзінен экранға дейінгі қашықтық 60-80 см аралығында болуы керек.

3.7 Жұмыс орнына қатысты жергілікті жарық көзі көзге тіке түсуін болдырмайтындай орналасуы қамтамасыз етуі тиіс және 40 x 40 см бетінде біркелкі жарықтандыруды қамтамасыз етуі, пернетақтада және пульттің басқа бөліктерінде, сондай-ақ бейнетерминал экранында қызметкердің көзі бағытында соқыр жаркылдар жасамауы тиіс.

3.8 Жұмыстың әр сағатынан кейін көру және жалпы шаршауды азайту үшін үзіліс жасаңыз.

3.9 Жұмыс күні бойы жұмыс орнын таза және тәртіпте ұстау қажет. Жұмыс ауысымында дисплей экраны кем дегенде бір рет шаңнан тазартылуы керек. Шашылған материалдарды, керек-жарақтарды, өнімдерді, төгілген суды және т. б. еденнен уақтылы алып тастаңыз.

3.10 Жұмыс кезінде тыйым салынады:

- қуат қосулы кезде жүйелік блоктың (процессордың) артқы панеліне тию;
- қуат қосулы кезде перифериялық құрылғылардың интерфейс кабельдерінің қосқыштарын ауыстырмау;
- құрылғылардың жоғарғы панелдерін қағаздармен және бөгде заттармен бөгеу;
- жұмыс орнының қоқыстануына жол бермеу;
- белсенді тапсырманы орындау кезінде қуатты өшіру;
- жүйелік блоктың (процессордың), монитордың, пернетақтаның жұмыс бетінің, дисководтардың, принтерлердің және т. б. құрылғылардың бетіне ылғалдың түсуіне жол беру;

- салқындатылған (қысқы уақытта көшеден әкелінген) жабдықты қосу;

- жабдықты өз бетінше ашу және жөндеу.

3.11 Тыйым салынады:

- ақаулы электр аспаптары мен электр сымдарын пайдалану;
- қосылған жарықтандыру аппараттары мен электр шамдарын ластанудан және шаңнан тазарту;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

- электр құралдарын өз бетінше жөндеу;
- электр сымдарын шегелерге, металл және ағаш заттарға іліп қою, сымды бұрау, сым мен сымдарды су құбырлары мен жылыту батареяларына салу, сымдарға бірдеңе ілу, розеткадан шнурдан шанышқыны тарту;
- жеке компьютерге және жермен қосылған құрылғыларға (жылыту радиаторлары, су құбыры крандары, құбырлар және т. б.) бір мезгілде жанасуға, сондай-ақ электр құрылғыларының, аппараттар мен аспаптардың (розеткалардың, патрондардың, ауыстырып-қосқыштардың, сақтандырғыштардың) оқшауланбаған және қоршалмаған ток өткізгіш бөліктеріне электр сымдарына жанасуға;
- бөлімдерде жұмыс істеуге арналған тұрмыстық электр аспаптарын және тасымалданатын шамдарды ашық ауада қолдануға болмайды.

4 КӘСІПТІК ПРАКТИКА АЯҚТАЛҒАННАН КЕЙІНГІ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ТАЛАПТАРЫ

- 4.1 Жұмыс орнын ретке келтіріңіз.
- 4.2 Барлық аспаптар мен жабдықтарды сақтау орындарына шығарыңыз.
- 4.3 Жұмыс киімін шешіп, ретке келтіріңіз.
- 4.4 Электр құрылғылары мен жабдықтарын өшіріңіз.
- 4.5 Жол қозғалысы ережелерін және көліктегі жүріс-тұрыс ережелерін сақтаңыз.
- 4.6 Практиканттар үшін қауіпсіздік ережелерін сақтау үшін жауапкершілік практика жетекшісіне және кәсіпорынның (мекеменің) лауазымды адамына жүктеледі.

5 АВАРИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙЛАРДАҒЫ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ТАЛАПТАРЫ

- 5.1 Жазатайым оқиғалар студент міндетті:
 - болған оқиға туралы дереу практика базасының басшысына, институттың практика басшысына хабарлау;
 - жәбірленушіге алғашқы көмек көрсету бойынша шұғыл шаралар қабылдау немесе жәбірленушіні кезекші медицина қызметкерінің кабинетіне жеткізуді ұйымдастыру немесе алып жүру;
 - қажет болған жағдайда жедел жәрдем бригадасын 103 телефоны бойынша шақыруға болады;
 - мүмкіндігінше апат болған жағдайдан сақтаңыз, тиісті рұқсат алғанға дейін жаттығуды бастамаңыз.
- 5.2 Жұмысты дереу тоқтатыңыз, дербес компьютерді, өзге де электр жабдықтарын өшіріңіз және жұмыс басшысына хабарлаңыз.
- 5.3 Өрт болған жағдайда қызметкерлер, оның ішінде практикадан өтетін студенттер:
 - жұмысты дереу тоқтатып, электр құрылғыларын өшіріп, терезелер мен есіктерді жабуы керек;
 - жаттығуды дереу тоқтату керек;
 - практика базасынан тағайындалған жетекшіге хабарлау керек;
 - 101 телефоны бойынша өрт күзетін шақыру керек;
 - эвакуациялау жоспарына сәйкес қолда бар жеке қорғаныс құралдарын (суға малынған орамал, шарф және т.б.) қолдана отырып, үй-жайдан шығуы керек;
- 5.4 Үй- жайда газдың иісі анықталған кезде:

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

- үй-жайдағы жұмыскерлерді ашық отты пайдалануға, темекі шегуге, электр жарығы мен электр жабдықтарын қосуға және сөндіруге жол берілмейтіндігі туралы ескертуге;

- терезелерді (желкөздерді, фрамугаларды) ашу және бөлмені желдету;

- бұл туралы ұйым әкімшілігіне хабарлау, ал қажет болған жадайда — авариялық газ қызметінің қызметкерлерін шақыру қажет.

5.5 Жарақат алған кезде, ең алдымен, жәбірленушіні жарақат факторынан босатыңыз, дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсетіңіз, практика базасынан басшыны хабардар етіп, жедел жардем шақырып, мүмкіндігінше жазатайым оқиганың себептерін тергеу басталғанға дейін жағдайды өзгеріссіз сақтауға тырысыңыз.

Әкімшілік-шаруашылық жұмыстар
басқармасының басшысы

С.М.Утешбаев

Түлектерді жұмысқа орналастыру және
кәсіптік практика сектор жетекшісі

Ж.М.Сексенбаева

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

**ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТАРАЗСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ШЕРХАНА
МУРТАЗЫ**

**Студенттердің кәсіптік практикасын өткізу шеңберінде
қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама өткізу журналы**

**Журнал проведения инструктажа по технике безопасности
в рамках проведения профессиональной практики студентов**

КАФЕДРА _____

Басталуы/ Начат
« _____ » _____ 20__ ж./г.

Аяқтауы/ Окончен
« _____ » _____ 20__ ж./ г.

Журнал жүргізуге жауапты тұлға/

Ответственное лицо за ведение журнала

(Аты-жөні, қызметі/ должность, Ф.И.О.)

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

Ескертпе:

1. Студенттерді нұсқаулықтармен міндетті түрде таныстыру қажет/ Ознакомление студентов инструкциями обязательна
2. Нұсқаулықтың барлық түрлерін тікелей практика жетекшісі жүргізеді/ Все виды инструктажей проводит непосредственно руководитель практики.
3. Журналды толтыру кезінде жолдарды өткізіп жіберуге жол берілмейді/ При заполнении журнала не допускаются пропуски строк.
4. Журнал нөмірленіп, тігіліп, институт / факультет басшысының қолымен бекітілуі керек/Журнал должен быть пронумерован, прошит и скреплен подписью руководителя института / факультета.

Осы журналда _____ беттер нөмірленген және тігілген/

В настоящем журнале пронумеровано и прошито _____ страниц.

Күні	Нұсқау өтуші студенттің аты-жөні/ Ф.И.О. инструктируемого студента	Тобы/ Группа	Практика түрі/ Вид практики	Практика жетекшісінің (нұсқау берушінің) аты-жөні/ Ф.И.О. (руководителя практики) инструктирующего	Қолы/ подпись	
					Нұсқау алушының (студенттің) /инструктирующего (студента)	Нұсқау берушінің (жетекшінің)/ инструктируемого (руководителя)
1	2	3	4	5	6	7

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті	СМЖЕ 1-2-2-7-2025
	Кәсіптік практикадан өтетін студенттерге арналған еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық ережелері	СМЖ «Инфрақұрылымдық басқару» ҮК ҚҰ 11-2023

7. КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

Қызметі	Аты-жөні	Қолы	Күні
Келісіді:			
Академиялық жұмыстар жөніндегі проректор	А.С.Қадырова		08.09.2025ж
Персоналды басқару және құжат айналымы басқармасының басшысы	Қ.М. Сихаева		08.09.2025ж
Заң басқармасының басшысы	Е.Е. Матжанов		08.09.2025ж
Сапа, аккредиттеу және рейтинг басқармасының басшысы	Б.К. Жундибаева		08.09.2025ж

